

Araştırma Makalesi

**İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE BİTİŞİK EĞİK YAZIDAN
DİK TEMEL YAZIYA GEÇİŞİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN
GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ**

**EVALUATION OF THE TRANSITION FROM CURSIVE HANDWRITING TO
ORTHOGONAL BASIC WRITING IN TEACHING EARLY LITERACY
ACCORDING TO THE PRIMARY SCHOOL TEACHERS' VIEW**

Hamdi KARAMAN

Atatürk Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, e-posta: hamdi.karaman@hotmail.com
ORCID ID: 0000-0002-6782-4691

Rabia YILAR

Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim
Bölümü, Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı, e-posta: rabia.yilar@atauni.edu.tr,
ORCID ID: 0000-0002-9717-8360

Başvuru Tarihi:01.06.2020

Yayına Kabul Tarihi:22.06.2020

Doi:10.33418/ataunikkefd.746205

Online Yayın Tarihi: 30.06.2020

Atıf/Citation: Karaman, H. ve Yılar, R. (2020). İlkokuma yazma öğretiminde bitişik eğik yazıdan dik temel yazıya geçişin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 86-99.

Öz

2017 yılında Milli Eğitim Bakanlığı ilkokuma ve yazma öğretim sürecinde bitişik eğik yazı öğretiminin yanında dik temel yazının da kullanılabileceğini belirtmiştir. Yani yazı stiline seçimi öğretmenlere bırakılmıştır. 2019 yılında ise okuma yazma öğretiminde sadece dik temel yazının kullanılması kararlaştırılmıştır. Bu çalışmanın amacı, ilkokul birinci sınıfta görev yapan ve ilkokuma ve yazma öğretiminde dik temel yazıyı kullanan, ilkokulun diğer sınıflarında ise bitişik eğik yazı kullanmakta iken dik temel yazıya geçiş yapan sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesidir. Çalışma nitel araştırma yaklaşımlarına ait etkileşimli desenlerden özel durum yöntemine uygun olarak yürütülmüştür. Çalışma grubu Ağrı ili Patnos ilçesindeki ilkokullarda görev yapan 17 sınıf öğretmeni tarafından oluşturulmuştur. Araştırmacılar verilerin toplanabilmesi amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlamışlardır. Verilerin analizinde NVİVO 9 bilgisayar destekli nitel analiz programı kullanılmıştır. 17 öğretmenle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda, öğretmenlerin toplamda sekiz kategori etrafında birleştiği görülmüştür. Buna göre katılımcı öğretmenlerin tamamı dik temel yazıya geçişi olumlu bulmakta ve dik temel yazıyı öğrenci için daha uygun olarak görmektedirler. Öğretmenlerin çoğunluğuna göre dik temel yazının kullanılması bitişik eğik yazıya göre daha kolaydır ve yazma becerilerini olumlu yönde etkilemektedir. Öğretmenlere göre öğrenciler dik temel yazıya karşı daha olumlu tutumlara sahiptirler ve dik temel yazının hayatımızın her alanında karşılaşacağımız yazı stili olduğunu vurgulamaktadırlar. Az sayıda öğretmene göre, geçiş sürecinde bir takım zorluklar olmaktadır. Ayrıca bitişik eğik yazı bütünü daha rahat görülmesini sağlamaktadır.

Karaman, H., Yılar, R. (2020). İlkokuma yazma öğretiminde bitişik eğik yazıdan dik temel yazıya geçişin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi, 86-99.

Anahtar Kelimeler: İlkokuma Yazma Öğretimi, Dik Temel Yazı, Bitişik Eğik Yazı, Sınıf Öğretmenleri

Abstract

In 2017, the Ministry of National Education decided that not only cursive handwriting instruction, but also vertical basic writing could be used in teaching early literacy. In other words, the choice of writing style was left to the teachers. In 2019, it was decided to use only orthogonal basic writing in literacy teaching. The aim of this study is to examine the opinions of primary school teachers who work in the first grade of primary school and use orthogonal basic writing in teaching early literacy on the transition to vertical basic writing while using cursive handwriting in other elementary classes. The study was designed qualitatively, and the special case method was used in the study. The Study Group was formed by 17 primary school teachers working in primary schools in Patnos district of Ağrı province. The data were collected through a semi-structured interview form prepared by the researchers. NVIVO 9 computer-assisted qualitative analysis software was used to analyze the data. As a result of semi-structured interviews with the participation of 17 teachers, it was observed that the teachers reached an agreement about 8 views in total. Accordingly, all of the participant teachers approved the transition to vertical basic writing and they considered it more appropriate for the student. According to the majority of teachers, the writing of vertical basic writing is easier than the cursive handwriting, and it affects students' writing skills positively. While the students had more positive attitudes towards orthographic basic writing, the teachers emphasized that vertical basic writing is the writing style we will encounter in every aspect of our life. According to a few teachers, cursive handwriting makes the whole easier to see and also makes the transition process difficult.

Key Words: Teaching Early Literacy, Upright Basic Writing, Cursive Handwriting, Primary School Teacher

GİRİŞ

Gömleğin ilk düğmesinin doğru olarak iliklenmesi ne kadar önemli ise ilkokula başlayan bireyler içinde okuma-yazma öğretiminin doğru ve etkili bir şekilde yapılması o kadar önemlidir. Doğru, kurallara uygun ve güzel yazılar yazmak; eleştirel, akıcı ve kaliteli okumalar yapabilmek için ise ilkokuma ve yazma öğretimi çok büyük öneme sahiptir. Eskiye oranla gerek aile gerekse okul öncesi eğitim sayesinde öğrenciler her ne kadar okuma-yazma öğretimine hazırlansalar da sınıf öğretmenlerinin vereceği temel okuma-yazma öğretimi, önemini hala korumaktadır (Arcagök, Kobak, Demir ve Şahin, 2017).

Yazma becerileri çocukluk zamanlarımızda kazanılmaktadır ve hayatımızın sonuna kadar kullanılmaktadır. İlköğretim çağındaki öğrencilerin okulda geçirdikleri zamanın yaklaşık olarak yarısı yazma ile geçmektedir (Erdoğan, 2012). Ancak özellikle son yıllarda yapılan araştırmalara göre yazma eğitimine ayrılan süre yetersizdir. Özellikle testlerin ve sınav sisteminin getirisi olarak zamanımızda yazma edimine de ayrılan süre eskiye oranla azalmıştır (Sarıkaya ve Yılar, 2019). Bu beceri hayat boyu kullanılacak olduğundan, doğru bir şekilde öğrenilip devam ettirilmesi hayati önem taşımaktadır. Ancak öğrenciler, hızlı ve okunaklı şekilde yazmayı beceremiyorlarsa, öğrencilerin yazma sırasında enerjisi yazı içeriğinin anlamsal yapısından ziyade güzel ve okunaklı yazmaya kaymaktadır. Bu sebeple, öğrencilerin düşünceleri kâğıt üzerinde yeterli bir şekilde aktarılamadığından, yazma istekleri kaybolabilmektedir (Graham, Berninger, Weintraub and Schafer, 1998). Ayrıca bireylerin bitişik eğik yazı yazma sürecindeki başarıları, öğretmenlerinin ilgi, arzu ve isteklerine ve uygulamalara ayrılan zamana bağlıdır (Graham, Harris, Mason, Fink-Chorzempa, Moran and Saddler, 2008).

Yazma, Güneş'e (2017) göre, bilgilerimizi ve düşüncelerimizi işaret ve harfleri kullanarak anlatabilmektir. Bu da ancak nitelikli bir eğitimle beraber sağlanabilir. Bu sebepten dolayı okul hayatına yeni başlayan öğrencilerin yazıyı nitelikli bir şekilde öğrenmeleri çok önemlidir. Yazı öğretiminin öneminden dolayı konuyla ilgili olarak

birçok araştırma yapılmıştır. Genelde okuma-yazma öğretiminde bitişik eğik yazı öğretimi ile dik temel yazı öğretimi olmak üzere iki tür yazı öğretimi bulunmaktadır. Dik temel yazı öğretiminde bireyler dik ve bağlantısız; bitişik eğik yazı öğretiminde ise sağa eğik ve bağlantılı olacak şekilde yazarlar. Bu iki türün yazımı ve öğretimi birbirinden farklıdır.

Dik temel yazı öğretiminde genellikle dik çizgiler kullanılmaktadır. Kısa ve kesik çizgiler, yukarıdan aşağıya ve sağdan sola çizilerek harfler oluşturulmaktadır. Çok düzgün ve sade bir yazı stilidir. Harfler bağlantısız bir şekilde kelime aralarında boşluklar oluşacak tarzda yazılmaktadır (Duran, 2009). Yazılar genellikle kalemin kâğıda 80-90 derecelik açıyla tutulması ile yazılmaktadır. Harfler arasında belli oranlarda boşluklar vardır. Bu sayede harflerin başlama ve bitiş noktalarının farklı yerde olmasına ve farklı şekillerde oluşturulmasına imkân tanımaktadır (Yardımcı, 2013). Dik temel yazının faydaları aşağıda şöyle sıralanmıştır;

- Bireyler dik temel yazıyı daha kolay öğrenmektedirler.
- Dik temel harfler net ve açıktır.
- Dik temel harflerin yazımı kolaydır.
- Dik temel yazı kullanıldığı zaman, bitişik eğik yazıya geçiş daha kolay olmaktadır.
- Harflerin birleştirilmesi için çizgiler kullanılmaz.
- Öğrenciler daha az yorulmaktadır.
- Birinci sınıf öğrencilerinin kas ve hareket gelişimine uygun olarak tasarlanmıştır (Gray, 1975).

Bitişik eğik yazı kullanımı ile ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] İlköğretim Türkçe Öğretimi Programı'nda; öğrencilerin kalemleri ellerine ilk aldıklarında dairesel ve eğik olarak çizgiler yaptıkları belirtilmiştir. Bu durumda öğrencilerin bitişik eğik yazıya geçişini kolaylaştıracağı düşünülmektedir. Öğrencilerin kalemi eğik tutmalarının sebebi onların anatomik yapılarıdır. Bitişik eğik yazı yazılırken geri dönüşler yapılamamaktadır. Bu sayede yazı doğru yazılmakta ve akıcı şekilde gelişmektedir (MEB, 2005). Bununla beraber bitişik eğik yazıda öğrenciler sürekli bağlantılar yaparlar ve bu onlar için giderek alışkanlık haline gelir. Bu sebeple bireyler, yazıyla ilgili olarak bağlantı ve ayrıntılar üzerinde düşünmektedirler. Bireylerin bu şekilde ayrıntılı ve bağlantılı olarak düşünmeyi öğrendikleri saptanmıştır (Güneş, 2006). Dik temel harflerle yazılar yazılırken el kaldırma hareketi yapıldığından dolayı harflerin arasında gereken uygunlukta ve oran bırakmada sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunun bitişik eğik yazı kullanılarak ortadan kaldırılabileceği düşünülmektedir (Bayraktar, 2006; Akyol, 2010). Bitişik eğik harflerin öğretiminde en temel özellik, tümevarım ilkesinin kullanılmasıdır. Öğretmenlerin harf öğretiminde, harflerin iyice kavranmasını beklemeli ve tam öğrenilmeden bir sonraki harfe geçmemelidir (Öz, 2011).

Yazı öğretim materyallerinde genelde harflerin nasıl yazmaya başlanacağı ve bitirileceği ile ilgili bilgiler var olmasına karşın, harf çizilirken kaleme bastırmanın üzerinde durulmamaktadır. Dik temel harfler yazılırken bitişik eğik harflere göre kaleme daha fazla basılmaktadır. Bu akıcı yazmanın engellenmesine sebep olmaktadır. Ayrıca bu yazı stilleri sadece harflerin birbirine bağlanması yönünden değil harflerin yazılış şekilleri yönünden de farklıdır. Bitişik eğik harfler üç harekette çizilebiliyorken dik temel harfler 6 harekette çizilebilmektedir. Bu sebeple bitişik eğik yazı daha az zaman almaktadır (Akyol, 2010).

Ülkemizde 1928 yılında Gazi Mustafa Kemal Atatürk liderliğinde okuma-yazma seferberliği başlatılmıştır. Okul çağı öğrencilere ve yetişkin vatandaşlara bitişik eğik yazı

Karaman, H., Yılar, R. (2020). İlkokuma yazma öğretiminde bitişik eğik yazıdan dik temel yazıya geçişin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi, 86-99.

ile okuma-yazma öğretimi yapılmıştır. Devam eden yıllarda okuma-yazma öğretimi dik temel yazı stili kullanılarak devam etmiştir. 1997 yılında yayımlanan İlköğretim Okulları Yazı Programı 1. sınıfta dik temel yazının, 2. sınıfta ise bitişik eğik yazının kullanımını öngören bir yapıda sunulmuştur. 2004 yılında yayımlanan Türkçe Öğretim Programı ile beraber bitişik eğik yazı ile ilkokuma ve yazma öğretimi yeniden uygulanmaya başlamıştır (Güneş, 2017). 2005 yılında, ilkokuma ve yazma öğretiminde kullanılma sürecine giren ses temelli cümle yöntemi, yapılandırmacı anlayışa uygun olacak şekilde hazırlanmıştır. Ses temelli cümle yöntemi hazırlanırken, bitişik eğik yazı kullanılarak ilkokuma ve yazma öğretimi yapılacak şekilde tasarlanmıştır. Bitişik eğik yazının ses temelli cümle yöntemi ile beraber kullanılması, çocukların okuma ve yazmayı birlikte öğrenmesini ve bitişik eğik yazı kullanılarak yazılar yazmayı alışkanlık haline getirmelerini hedeflemektedir (Cemaloğlu ve Yıldırım, 2005).

İlkokuma ve yazma öğretiminde 12 yıl boyunca kullanılan bitişik eğik yazı, 2017 yılında MEB tarafından alınan kararlar ilkokuma ve yazma öğretimindeki yerini dik temel yazıya bırakmaya başlamıştır. İlkokuma ve yazma öğretiminde bitişik eğik yazı veya dik temel yazı kullanma durumu, zümre öğretmenler kurulu ile karar almak şartıyla öğretmenlerin kendilerine bırakılmıştır. Böylece hangi yazı stiline kullanılacağı isteğe bağlı hale gelmiştir. Ayrıca okuma-yazma öğretiminin adı “Ses Esaslı Okuma Yazma Öğretimi” olmuştur (MEB, 2018). 2019 yılında ise okuma-yazma öğretiminde sadece dik temel yazının kullanılması kararlaştırılmıştır. Bu bağlamda bu çalışmada amaç, ilkokul birinci sınıfta görev yapan ve ilkokuma ve yazma öğretiminde dik temel yazıyı kullanan, diğer ilkokul sınıflarında ise bitişik eğik yazı kullanmakta iken dik temel yazıya geçen sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesidir. Bu çalışmada temel olarak şu sorunun cevabı aranacaktır;

İlkokul birinci sınıfta ilkokuma ve yazma öğretiminde dik temel yazıyı kullanan ve diğer sınıflarda okuma-yazma öğretiminde bitişik eğik yazıdan dik temel yazıya geçen sınıf öğretmenlerinin, yazı stilleri ile ilgili görüşleri nasıldır?

YÖNTEM

Bu araştırma ilkokul birinci sınıfta görev yapan ve ilkokuma ve yazma öğretiminde dik temel yazıyı kullanan, diğer ilkokul sınıflarında ise bitişik eğik yazı kullanmakta iken dik temel yazıya geçen sınıf öğretmenlerinin görüşlerini inceleyen nitel bir araştırmadır. Nitel araştırmalar, düşük ölçekli olarak görülmesinin tersine, insanları incelemek adına farklı bir yöntemdir ve tecrübeleri keşfetmeyi amaçlayan bilimsel bir araştırma yöntemidir (Vishnevsky and Beanlands, 2004). Nitel araştırma yöntemleri ile araştırma konusu üzerinde derinlemesine bilgi sağlanabilmektedir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Nitel araştırma yöntemi kullanılan bu araştırmanın deseni ise derinlemesine araştırma amacı sebebi ile özel durum yöntemidir. Özel durum çalışmaları bir durum, olgu veya olayı derinlemesine araştıran nitel bir araştırma yöntemidir (Given, 2008). Araştırılan herhangi bir olayın tüm ayrıntılarının belirlenmesinde, bunların bazı açıklamalarının oluşturulmasında ve değerlendirilmesinde kullanılmaktadır (Büyüköztürk vd., 2012). Bu çalışmada bitişik eğik yazı ve dik temel yazı kullanımını açısından öğretmenlerin görüşleri derinlemesine değerlendirileceğinden özel durum yöntemi kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu Ağrı ili Patnos ilçesinde 2017-2018 eğitim öğretim yılında ilkokul birinci sınıfta görev yaparken ilkokuma ve yazma öğretiminde dik temel

yazıyı kullanan, diğer ilkököl sınıflarında ise bitişik eğik yazı kullanmakta iken dik temel yazıya geçen 17 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma grubuna ait demografik bilgiler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo1.

Araştırma Grubunun Demografik Bilgileri

Cinsiyet	N	Deneyim	N	Sınıf	N
Erkek	9	1- 4 yıl	11	1. sınıf	6
Kadın	8	5- 9yıl	6	2. sınıf	4
Toplam	17	9+		3. sınıf	3
				4. sınıf	4

Tablo 1’de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan 17 öğretmenin dokuzu erkek ve sekizi kadındır. Öğretmenlerin 11’i 1-4 yıl deneyime sahip, altısı ise 5-9 yıl deneyime sahiptir. Araştırmaya katılan öğretmenlerden 1. Sınıf öğretmeni olan altı kişi, 2. Sınıf öğretmeni dört kişi, 3. Sınıf öğretmeni üç kişi ve 4. Sınıf öğretmeni ise dört kişi vardır. Ayrıca etik sorumluluk gereği, görüşmelerin her biri için “ M1, M2” şeklinde kodlamalar yapılmış ve öğretmenlerin isimleri gizli tutulmuştur. Bu kodlamalarda “M” mülakatı, yanındaki “1” ve “2” gibi ifadeler ise kaçınıcı mülakat olduklarını göstermektedir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmanın verileri araştırmacıların hazırlamış olduğu yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanma aşamasında, ilgili alan uzmanı iki öğretim üyesinin görüşlerine başvurulmuştur. Daha sonra iki sınıf öğretmeni ile görüşmeler gerçekleştirilmiş ve verilen dönütlere göre yarı yapılandırılmış görüşme formu son halini almıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu üçü kişisel bilgiler olmak üzere toplam 10 sorudan oluşmuştur. Verilerin analizinde NVİVO 9 bilgisayar destekli nitel analiz programı kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Görüşmelerden elde edilen veriler yazıya aktarılmış ve NVİVO 9 programına yüklemiştir. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi elde edilen verileri açıklayabilmek için, veriler arasındaki ilişkileri ve kavramları ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Elde edilen veriler NVİVO 9 bilgisayar destekli nitel analiz programı kullanılarak analiz edilmiştir. Modeller, grafikler ve şekillerden yararlanılarak analiz ayrıntılı hale getirilmiştir. NVİVO verilerin çok daha sistematik bir şekilde karşılaştırılabilmesine ve yorumlanabilmesine imkân sağlar. Ayrıca matrisler, grafikler, şekiller ve tablolar halinde bu yorumların açık bir şekilde raporlanabilmesi de sağlanabilmektedir (Kaya ve Bacanak, 2013). Bu doğrultuda, önce program yardımıyla görüşme verileri incelenerek kodlar oluşturulmuş ve kodlarda benzerliklerine bakılarak kategorize edilmiştir. Ayrıca öğretmen görüşlerinin daha iyi yansıtılabilmesi amacıyla doğrudan alıntılara da yer verilmiştir.

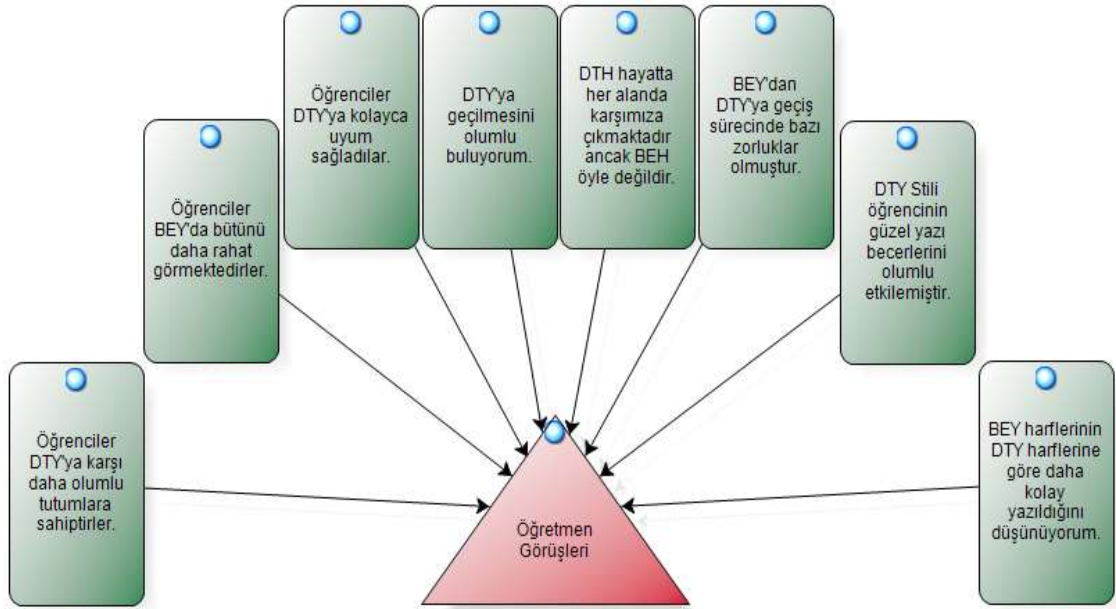
BULGULAR

Bu bölümde yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla öğretmenlerden elde edilen verilere göre ortaya çıkan bulgular gösterilmektedir.

Elde edilen bulgulara göre, 1. sınıfta dik temel yazıyı kullanan ve diğer sınıf düzeylerinde ise bitişik eğik yazıdan dik temel yazıya geçen 17 öğretmenle yapılan

Karaman, H., Yılar, R. (2020). İlkokuma yazma öğretiminde bitişik eğik yazıdan dik temel yazıya geçişin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi, 86-99.

görüşmeler sonucunda ortaya çıkan bulgular sekiz görüş etrafında kategorize edilmiştir. Bu görüşler Şekil 1’de gösterilmiştir.

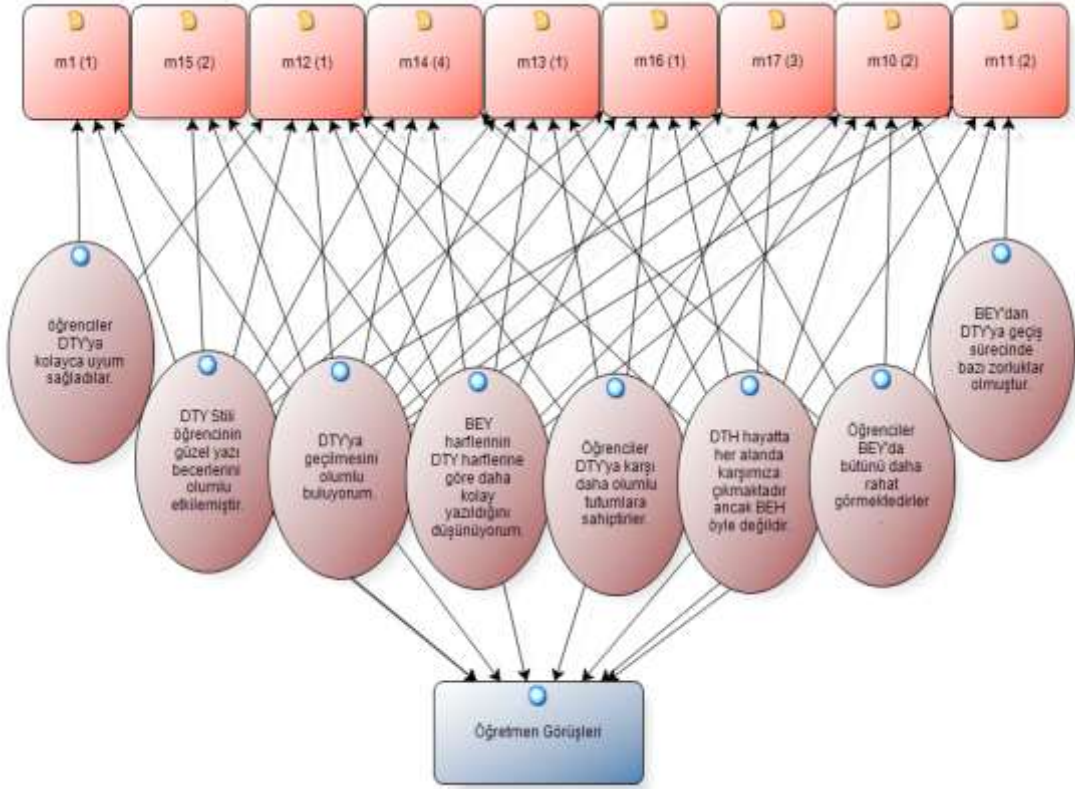
Şekil 1. Öğretmen Görüşleri

Şekil 1’de yapılan kısaltmalar şu şekildedir;

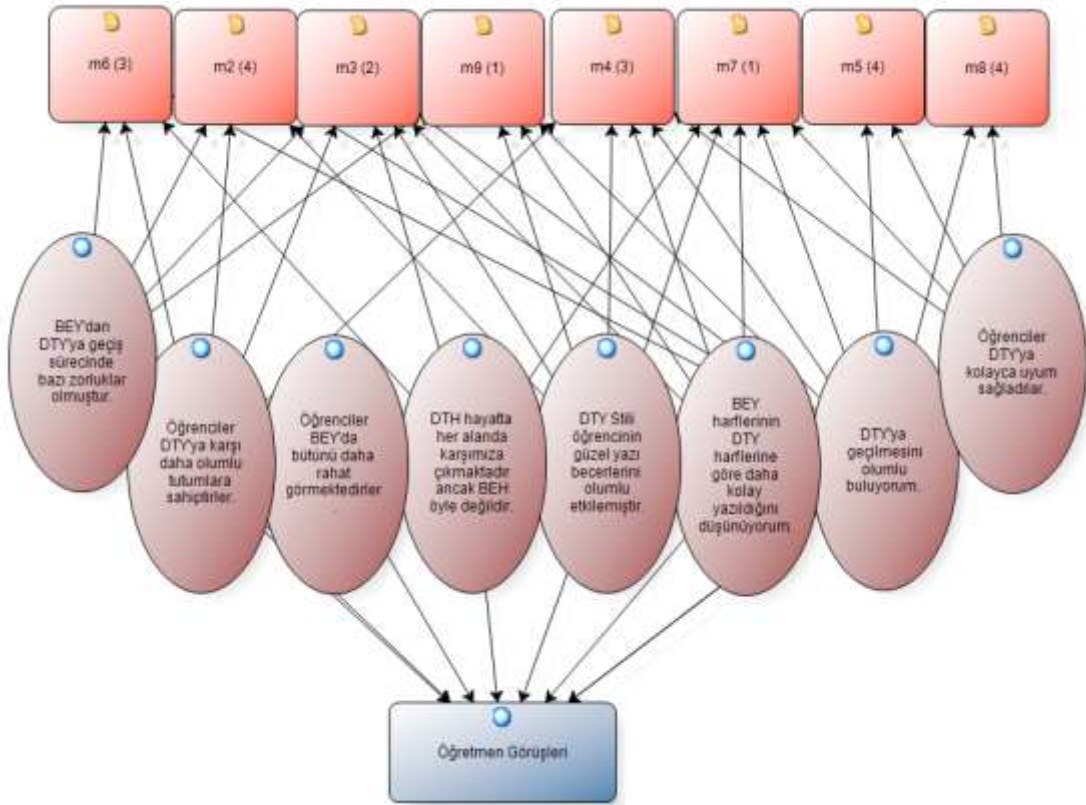
DTY: Dik Temel Yazı,
BEY: Bitişik Eğik Yazı,
DTH: Dik Temel Harfler,
BEH: Bitişik Eğik Harfler.

Şekil 1’de görüldüğü gibi 17 öğretmenle yapılan görüşmeler sonucunda ortaya çıkan bulgular sekiz görüş etrafında birleştirilmiştir. Ortaya çıkarılan görüşlere bakıldığı zaman, öğretmenlerin okuma-yazma öğretiminde daha çok dik temel yazıyı kullanmayı istedikleri görülmektedir. Ayrıca öğretmenlere göre; öğrenciler dik temel yazıya karşı daha olumlu tutumlara sahiptirler, öğrenciler bitişik eğik yazıda bütünü daha rahat görmektedirler, öğrenciler dik temel yazıya daha rahat uyum sağlamaktadırlar, dik temel yazıya geçilmesini olumlu bulmaktadırlar, dik temel harfler hayatın her alanında kullanılmaktadır, dik temel yazıya geçişte bazı sorunlar olmaktadır, dik temel yazı öğrencilerin güzel yazı yazma becerisini olumlu etkilemiştir ve bitişik eğik harfler dik temel harflere göre daha zor yazılmaktadır.

Öğretmenlerin mülakatlarına göre görüşlerinin dağılımını gösteren Şekil 2 ve Şekil 3 aşağıdaki gibidir. Bütün mülakatların tek bir şekilde gösterimi netlik ve açıklık bakımından sağlıklı olmayacağından, iki şekil halinde gösterilmiştir.

Şekil 2. Öğretmenlerin Mülakatlarına Göre Görüşlerinin Dağılımı

Şekil 3. Öğretmenlerin Mülakatlarına Göre Görüşlerinin Dağılımı

Karaman, H., Yılar, R. (2020). İlkokuma yazma öğretiminde bitişik eğik yazıdan dik temel yazıya geçişin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi, 86-99.

Şekil 2 ve Şekil 3 incelendiği zaman öğretmenlerin dik temel yazı ile ilgili görüşlerde daha fazla yoğunlaştıkları görülmektedir. Bunun yanı sıra bitişik eğik yazı ile ilgili görüşler ise daha az yoğunluğa sahiptir.

Çalışmada NVİVO 9 Bilgisayar Destekli Nitel Analiz Programı aracılığıyla ortaya çıkan görüşler sayısallaştırılarak daha anlaşılır hale getirilmeye çalışılmıştır. Bu sayede elde edilen öğretmen görüşlerinin yüzdelik oranları Tablo 2’de belirtilmiştir.

Tablo 2.

Öğretmenlerin Görüşlerinin Frekansları ve Oranları

	Öğretmen Görüşü	N	%
1	DTY'ya geçilmesini olumlu buluyorum.	17	100
2	DTY Stili öğrencinin güzel yazı becerilerini olumlu etkilemiştir.	11	64,70
3	BEY harflerinin DTY harflerine göre daha kolay yazıldığını düşünüyorum.	11	64,70
4	Öğrenciler DTY'ya karşı daha olumlu tutumlara sahiptirler.	9	52,94
5	DTH hayatta her alanda karşımıza çıkmaktadır ancak BEH öyle değildir.	9	52,94
6	Öğrenciler DTY'ya kolayca uyum sağladılar.	6	35,29
7	BEY'dan DTY'ya geçiş sürecinde bazı zorluklar olmuştur.	6	35,29
8	Öğrenciler BEY'da bütünü daha rahat görmektedirler.	4	23,52

Tablo 2’de görüldüğü üzere, araştırmanın çalışma grubunun tamamına göre öğrenciler için dik temel yazı ile ilkökuma ve yazma öğretimi daha uygundur. Öğretmenlere göre dik temel yazı öğrencinin yazıyı yazmasında zaman ve görsellik açısından daha kullanışlıdır. Konuyla ilgili öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

- M12: “Dik temel yazının okuma yazma öğretiminde daha uygun olduğunu düşünüyorum. Harflerin daha net karakterli olması, öğrencinin yazısının daha okunaklı olması, daha kolay yazılıp çevresine daha uygun olması, çevresinin buna uygun olması, uygun olmasında etkilidir.”
- M13: “Bence dik temel yazı daha uygun. Eğik yazıda bütün gün çocuklara yazı yazdırmakla geçiyordu.”

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin çoğunluğuna göre, dik temel yazı ile okuma-yazma öğretimi öğrencilerin yazma becerilerini olumlu yönde etkilemektedir. Ayrıca dik temel yazı stili bitişik eğik yazıya göre daha kolay yazılmaktadır. Konuyla ilgili öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

- M12: “Dik temel yazıda harfler daha net okunup öğrenirken daha kolay yazılmaktadır.”
- M7: “Dik temel yazıda harf yazımı daha kolay olduğu için çocuklar fazla zorlanmamakta ve kolayca okuma yazma yapabilmektedirler.”
- M4: “Dik temel yazının daha akıcı, anlaşılır ve yazı karakteri bakımından daha olumlu olduğunu söyleyebilirim. Öğrenci daha düzgün ve okunaklı yazabiliyor, yazdığını okuyabiliyor.”

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaklaşık yarısı dik temel harflerin bitişik eğik harflerin aksine yaşantımızın her safhasında var olduğunu ifade etmektedirler. Ayrıca öğrencilerin bitişik eğik yazıya göre dik temel yazıya karşı daha olumlu tutumlara sahip olduğunu da belirtmişlerdir. Konuyla ilgili öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

- M16: “Dik temel yazı günlük yaşantımızda kullandığımız yazı tipi olduğu için eğik yazıya oranla daha kullanışlıdır. Çocuk bu yazı tipinde daha çok pratik yapma şansı bulur.”

- M3: "Bugüne kadar karşılaştığım öğrencilerin genelinin dik temel yazıya karşı tutumu olumlu. Çünkü kolay öğrenilebilir ve uygulanabilir."

Öğretmenlerin düşük bir oranına göre, bitişik eğik yazı ile ilkokuma ve yazma öğretimi bütünün görülmesini kolaylaştırmaktadır ve dik temel yazıya geçme sürecinde bir takım sorunlar olabilmektedir. Konuyla ilgili öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

- M10: "Bitişik eğik yazıda harfler birbirine bağlanarak yazıldığı için öğrenciler bütünü daha rahat görebiliyor."
- M9: "İlk başta hemen benimseyemediler. Yazarken araya eğik yazıyı da yazanlar oldu. Kuyrukları ile beraber yapanlar da oldu. Boşlukları ayarlayamama sıkıntıları oldu."

TARTIŞMA

Elde edilen bulgular üzerinde yapılan analiz sonucunda bulguların sekiz kategori altında toplandığı görülmektedir. Bu kategorilere göre; öğretmenler büyük ölçüde okuma yazma öğretiminde dik temel yazının daha uygun olduğunu düşünmektedirler. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğuna göre dik temel yazı, bitişik eğik yazıya göre daha kolay, anlaşılır ve öğrenci için daha uygundur.

Bu sonuçlar alanyazında rastlanan diğer bir kısım çalışmalarla da desteklenmektedir. Sarıkaya ve Yılar'ın (2017) yaptığı çalışmaya göre; öğretmenler okuma-yazma öğretiminde dik temel yazıyla birlikte başlamanın daha uygun olduğunu ifade etmişlerdir. Arslan ve Ilgın (2010), Yılmaz ve Cımbız (2016) yaptıkları araştırmalarda da öğretmenlerin okuma-yazma öğretiminde bitişik eğik yazı kullanılmasını uygun bulmadıkları ortaya çıkmıştır. Dik temel yazının öğretmen görüşlerine göre bitişik eğik yazıya göre daha önde olduğu hem bizim çalışmamızda hem de alanyazındaki diğer çalışmalarda açıkça görülmektedir.

Yıldırım (2007) çalışmasında öğretmenlerin okuma-yazma öğretimi sürecinde en fazla problemi bitişik eğik yazı kullanılması sebebiyle yaşadıklarını belirlemiştir. Ayrıca bitişik eğik yazı uygulamalarının öğretmenleri gereğinden fazla yorduğunu saptamıştır. Bitişik eğik yazı ile ilkokuma ve yazma öğretimi ile ilgili sorunlarının ortaya konulduğu diğer bazı çalışmalarda da (Korkmaz, 2006; Çevik, 2006), benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Çalışmamızın sonuçları incelendiğinde yukarıdaki çalışmalarla benzer sonuçlara ulaştığı görülmektedir. Çalışmamıza göre öğretmenlerin bitişik eğik yazı öğretimi ile ilgili bir takım sorunları olduğu saptanmıştır.

Kuhl ve Dewitz (1994) çalışmalarında dik temel yazı ile okuma-yazma öğretimi görmüş çocukların bitişik eğik yazı kullanılarak okuma-yazma öğretimi görmüş çocuklarla karşılaştırıldığında harfleri karıştırma düzeylerinin azaldığını ifade etmiştir. Farris (1997) ise 6 ve 7 yaş grubundaki çocukların dik temel yazıyı, bitişik eğik yazıdan daha kolay öğrendiklerini savunmuştur. Çalışmamız sonucunda elde ettiğimiz bulgularda bu sonuçları desteklemektedir.

Turan, Gözler ve Erdoğan (2007), Yurduseven (2007), Bektaş (2007), Kazu ve Ersözlü (2006), Bayraktar (2006), Başaran (2006) yaptıkları araştırmalarında bitişik eğik yazı eğikliğinin sağlanması, okunaklı yazılması ve bitişik eğik harflerin büyüklüklerinin ayarlanması konusunda problemler olduğunu belirlemiştir. Bu problemlere karşılık

Karaman, H., Yılar, R. (2020). İlkokuma yazma öğretiminde bitişik eğik yazıdan dik temel yazıya geçişin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi, 86-99.

olarak çalışmamızda dik temel yazının kolay, net ve anlaşılır bir şekilde daha sorunsuz olarak öğrenildiği ortaya çıkmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada ilkokul birinci sınıfta görev yapan ve ilkokuma ve yazma öğretiminde dik temel yazıyı kullanan, diğer sınıf düzeylerinde ise bitişik eğik yazı kullanmakta iken dik temel yazıya geçen sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 17 öğretmenle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmış ve öğretmenlerden elde edilen veriler 8 kategori etrafında birleştirilmiştir. Buna göre katılımcı öğretmenlerin tamamı dik temel yazıya geçişi olumlu bulmuşlardır ve öğrenci için daha uygun olarak görmektedirler. Öğretmenlerin çoğunluğuna göre dik temel yazının yazımı bitişik eğik yazıya göre daha kolaydır ve yazma becerilerini olumlu yönde etkilemektedir. Öğretmenlere göre öğrenciler dik temel yazıya karşı daha olumlu tutumlara sahipken, dik temel yazının hayatımızın her alanında karşılaşacağımız yazı stili olduğunu vurgulamışlardır. Az sayıda öğretmene göre ise, bitişik eğik yazı bütünü görmeyi kolaylaştırmaktadır. Ayrıca dik temel yazıya geçiş sürecinde bazı küçük problemler olmaktadır. Sonuç olarak sınıf öğretmenlerinin okuma-yazma öğretiminde daha çok dik temel yazıyı tercih ettiğini ve daha uygun gördüğünü, buna gerekçe olarak da dik temel yazının daha kolay, net ve öğrenciler için daha uygun olduğunu savdukları ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda gelecek çalışmalar için aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir;

1. Çalışmalara veri kaynağı olarak öğrenci ve velilerde eklenebilir.
2. Konuyla ilgili olarak daha derinlemesine araştırmalar yapılabilir.
3. Yazma hızları, yazma becerileri, yazma tutumları vb. gibi unsurların yazı stilleri ile beraber karşılaştırıldığı çalışmalar yapılabilir.
4. Öğretmen görüşlerinden elde edilen sonuçların öğrenci görüşleri de alınarak teyit edilmesi sağlanabilir.

Katkı Oranı Beyanı: Araştırmanın birinci yazarı verilerin toplanması ve analizi aşamalarında, ikinci yazarı ise raporlama aşamasında çalışmıştır.

KAYNAKLAR

- Arcagök, S, Kobak, G, Demir, M.K. ve Şahin, Ç. (2017). Dik temel yazı ve bitişik eğik yazı kullanımına yönelik sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(4) , 861-879.
- Akyol, H. (2015). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi* (14. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Arslan, D. ve Iğın, H. (2010). Öğretmen ve öğrencilerin bitişik eğik yazı ile ilgili görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2) 69-92.
- Başaran, M. (2006). *İlkokuma yazma öğretimi sürecinde öğrencilerin yaptıkları yazım yanlışları [Öz]*. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresinde sunulan bildiri, Gazi Üniversitesi. Ankara. Erişim Adresi: https://www.pegem.net/Akademi/sempozyumbildiri_detay.aspx?id=8717
- Bayraktar, Ö. (2006). *İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazıda yaptıkları hatalar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Bektaş, A. (2007). *Ses temelli cümle yöntemiyle gerçekleştirilen ilk okuma-yazma öğretiminin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (12. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cemaloğlu, N. ve Yıldırım, K. (2005). *İlkokuma yazma öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çepni, S. (2007). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. (genişletilmiş 3. Baskı), Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Çevik, S.O. (2006). *Birinci sınıf öğretmenlerinin ilkokuma yazma öğretiminde ses temelli cümle yöntemine ilişkin görüşleri (Bursa ili örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Duran, E. (2009). *Bitişik eğik yazı öğretimi çalışmalarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Farris, P.J. (1997). *Language arts process, product, and assessment* (2nd ed.). Madison, WI: Brown & Benchmark.
- Given, L.M. (2008). *The Sage Encyclopedia of Qualitative Research Methods*. Sage Publications.
- Graham, S., Berninger, V., Weintraub, N. and Schafer, W. (1998). Development of handwriting speed and legibility. *Journal of Educational Research*, 92, 42-51
- Graham, S., Morphy, P., Harris, K.R., Fink-Chorzempa, B., Saddler, B., Moran, S., and Mason, L. (2008). Teaching spelling in the primary grades: A national survey of instructional practices and adaptations. *American Educational Research Journal*, 45(3), 796-825.
- Gray, W.S. (1975). *Okuma-yazma öğretimi*. (Çev. Nejat Yüzbaşıoğlu). Öğretmen Kitapları: 86. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Güneş, F. (2006). Niçin bitişik el yazısı. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 6, 71-73.
- Güneş, F. (2017). Bitişik eğik ve dik temel yazı savaşları. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 2(3), 1-20. Doi:10.29250/sead.349627
- Kaya, M. ve Bacanak, A. (2013) Fen ve teknoloji öğretmen adaylarının düşünceleri: fen okuryazarı birey yetiştirmede öğretmenin yeri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 209-228.
- Kazu, H. ve Ersözlü, Z.N. (2006). *Yeni müfredatla gelen bitişik eğik yazıya ilişkin öğretmen görüşleri [Öz]*. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresinde sunulan bildiri. Gazi Üniversitesi. Ankara. Erişim Adresi: https://www.pegem.net/Akademi/kongrebildiri_detay.aspx?id=8830
- Korkmaz, İ. (2006). Yeni ilköğretim birinci sınıf programının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 419-431.
- Kuhl, D. and Dewitz, P. (1994). The effect of handwriting style on alphabet recognition. *New Orleans: Paper presented at the American Educational Research Association Meeting*.
- MEB (2018) *Türkçe dersi öğretim programı, 1. Sınıf*. Milli Eğitim Yayınları.
- Öz, F. (2011). *Uygulamalı Türkçe öğretimi*. Ankara: Anı Yayınları.
- Sarıkaya, İ. ve Yılar, Ö. (2017). Bitişik eğik yazı yazma süreçlerinin beceri ve görüşler bağlamında incelenmesi: birinci sınıf öğretmenleri örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(4), 916-938.
- Sarıkaya, İ. ve Yılar, Ö. (2019). Görüş akran destekli yazmanın ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin yazma başarı ve performansına etkisi: Bir pilot araştırma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), 941-963.

Karaman, H., Yılar, R. (2020). İlkokuma yazma öğretiminde bitişik eğik yazıdan dik temel yazıya geçişin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi, 86-99.

- Turan, M., Gözler, A. ve Erdoğan, B.(2007). *Birleştirilmiş sınıflarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin ses temelli cümle yöntemine ilişkin görüş ve önerileri*. VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, 27-29 Nisan, Anadolu Üniversitesi. Eskişehir.
- Vishnevsky, T. and Beanlands, H. (2004). *Qualitative Research*. Nephrology Nursing, 31, 234-238.
- Yardımcı, M.M. (2013). *El yazı incelemelerinde bağlantılı ve düz yazıların bireysel farklılıklarının incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Yıldırım, K. (2007). Yazılı program ve uygulanan program kavramları açısından ses temelli cümle yönteminin değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 175, 25-46.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, F. ve Cımbız, A. (2016). Sınıf öğretmenlerinin bitişik eğik yazı hakkındaki görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 567-592.
- Yin, R.K. (1984). *Case study research: design and methods*. Newbury Park, CA: Sage.
- Yurduseven, S. (2007). *İlkokuma yazma programının öğretmen görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.

Extended Abstract

Purpose: In our country literacy mobilization was started by War Veteran Mustafa Kemal Atatürk in 1928. Literacy education was provided to school-age children and adults. In the continuing years, upright basic writing style was used in literacy education. Elementary School Writing Program, which was published in 1997, suggested that first graders should use upright basic writing, second graders should use running writing style. Running writing style teaching was used again with the Turkish Education Program published in 2004. In 2005, sound-based sentence method used in first literacy education with constructivist understanding. Sound-based sentence method was designed to use with running writing style. With the Turkish Education Program, published and came into effect in 2005, running writing style, which was used for 12 years, was replaced by upright basic writing style with the decision of Ministry of National Education in 2017. In literacy education, not only running writing style but also upright basic writing style could be used depending on the decision of Group Teachers Board. Thus, using which writing style was optional. Also literacy education's name changed to "Sound-Based Literacy Education" (Ministry of National Education, 2018). In 2019, only upright writing style was decided to use in literacy education. The purpose of this action was considering the teachers opinions that used to use upright writing style in Grade 1 and switch to running italic writing style in Grade 2, 3 and 4.

In accordance with this purpose, the answer to the following question will be sought in the study;

What are the opinions of teachers that used to use upright writing style in Grade 1 on the switch to running italic writing style in Grade 2, 3 and 4 about writing styles?

Method: This research proposed for qualitative research of the opinions of teachers that used to use upright writing style in Grade 1 and switch to running italic writing style in Grade 2, 3 and 4 about writing styles and analyze their work. Special occasion studying

is a research method that investigates a case, a phenomenon or an event thoroughly. Study group was composed of primary school teachers who worked in Ağrı-Patnos in 2017-2018 education year. To collect data for this study, semi-structured interview forms were used prepared by researchers. Questions in semi-structured interview forms can be replaced or new questions can be added and explanations can be made about these questions. While preparing the semi-structured interview forms, specialists in their fields evaluated the forms in terms of compliance to the purpose of study. Afterwards, according to the feedback given, necessary arrangements were made in the semi-structured interview form, and the final form was given. The semi-structured interview form consisted of 10 questions, 3 of which were on demographic information. The data obtained were analyzed using NVIVO 9 computer-aided qualitative analysis program. Content Analysis was used to analyze the data obtained. Content Analysis aims to reveal the relationships and concepts between the data in order to explain the data obtained. The analysis has been detailed using models, graphics and figures. NVIVO enables data to be compared and interpreted much more systematically. In addition, these comments can be explicitly provided in matrices, graphs, figures and tables.

Results: According to the results of the study, all of the teachers participating in the research stated that teaching to read and write with upright basic writing style was more appropriate. The majority of the primary school teachers who participated in the study stated that the writing of the upright basic letters was easier to write than the running italic letters, and that the upright basic writing style contributed positively to the students' writing skills. The proportion of teachers who stated that the upright basic letters appeared in all areas of our lives unlike running italic letters, and that students had more positive attitudes towards upright basic writing at a rate of approximately 50%. According to a proportionally small number of participant teachers, students can see the whole more comfortably in the running italic and some difficulties arise for students in the transition process.

Discussion: As a result of the analysis on the findings, it was seen that the findings gathered under the opinions of 8 teachers. Considering the opinions revealed, it is seen that teachers want to use upright basic writing more in teaching reading and writing. In addition, according to the teachers, students have more positive attitudes towards upright basic writing, students see the whole more comfortably in running italic writing, adapt more easily to upright basic writing, have positive transition to upright basic writing, upright basic letters are used in all areas of life, there are some problems in the transition to the upright basic writing, upright basic writing has a positive effect on students' writing ability, and upright basic letters are written more easily than running italic letters. These results are supported by some other studies in the literature.

Conclusion: As a result, it was revealed that the primary school teachers argued that they preferred upright basic writing more in reading and writing education, and that they considered it more appropriate, clearer and more suitable for students. Following suggestions were made in line with the results;

1. Students and parents can be added to the studies as a data source,
2. More in-depth research can be done on the subject,
3. Studies that compare writing speeds, writing skills, writing attitudes, etc. can be done,

Karaman, H., Yılar, R. (2020). İlkokuma yazma öğretiminde bitişik eğik yazıdan dik temel yazıya geçişin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi, 86-99.

4. It can be ensured that the results obtained from teacher opinions can be confirmed by taking student opinions.

Etik Kurul Belgesi: Bu çalışmanın verileri 2020 yılından önce toplandığı için etik kurul onayı alınmamıştır.